

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Jeremia 9, 22 - 23
Ochtenddienst

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Psalm 146 : 1, 3 en 4**
4. **Lezing van de wet**
5. **Zingen : Lied 107 : 1 en 2**
6. **Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
7. **Schriftlezing : Jeremia 9 : 16 – 25 en Kolossenzen 3 : 5 - 17**
8. **Zingen : Psalm 64 : 1, 4 en 6 (laatste regel vers 6 : God zij geprezen)**
9. **Tekst : Jeremia 9 : 22 - 23**
10. **Zingen : Psalm 49 : 2 en 4**
11. **Dankzegging en voorbede**
12. **Dienst van de offerande**
13. **Slotzang : Gezang 153 : 1 en 2**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

Het is helaas niet zo in deze wereld, dat iedereen automatisch gewaardeerd wordt door de mensen in zijn omgeving. Een leraar wordt niet automatisch gewaardeerd door de leerlingen. Een leerling wordt niet automatisch gewaardeerd door zijn of haar klasgenoten. Een nieuwe werknemer wordt niet automatisch gewaardeerd door zijn collega's. Zelfs in de kerk, waar dat helemaal niet zo mogen gebeuren, moet je soms toch nog vechten om je plekje. Daar gaat veel van onze energie in zitten en veel energie mee verloren. Het kan ons ook erg onzeker maken. Zie ik er wel leuk genoeg uit in de ogen van anderen? Vinden ze me wel aardig? Vinden ze me niet dom? Allemaal vragen waar we ons mee kunnen aftobben. Hoe ontsnap je nu als mens aan dit eindeloze getob? Ik denk dat velen van ons nooit helemaal ontsnappen aan dergelijke vragen. Maar velen raken wel iets van die onzekerheid kwijt bij het volwassen worden. We bouwen een bestaan op en ontdekken onze kwaliteiten. De een ontdekt dat zijn goede verstand deuren voor hem opent die voor anderen gesloten blijven. De ander ontdekt dat hij erg handig is. Weer een ander ontdekt dat hij of zij veel aandacht oogst door zijn of haar uiterlijk. Zo vinden de meesten van ons wel iets in zichzelf waardoor ze waardering oogsten en wat hun helpt om hun plek in te nemen in deze wereld. Het gebeurt ook wel vaak dat mensen er zelfs mee gaan pronken. Kijk eens hoe intelligent ik ben. Kijk eens hoe handig ik ben. Kijk eens hoe goed ik eruit zie. Kijk eens hoe sterk ik ben. Kijk eens hoe goed ik het heb gedaan en hoe rijk ik ben geworden. Mensen vinden hierin een stuk houvast, een stuk vertrouwen, een stuk veiligheid tegenover andere mensen. Dat is niet alleen tegenwoordig zo, maar dat is altijd al zo geweest. Ook in de dagen van Jeremia was dat al zo. Ik heb de tekst van vanmorgen als volgt voor u samengevat:

De Here leert ons ons houvast te vinden in het kennen van Hem.

Want:

- 1. iets anders houdt geen stand als de Here komt straffen,**
- 2. het kennen van de Here is een bron van vreugde,**
- 3. de mens die op de Here vertrouwt een vreugde is voor God.**

We zullen dus eerst zien dat de Here ons leert ons houvast te vinden in het kennen van Hem, omdat iets anders geen stand houdt als de Here komt straffen. Het is best verleidelijk om de tekst van vanmorgen los te maken van de omringende context. Dan

wordt het tot een algemene wijsheid. Hoe verleidelijk het ook is, daarmee haal je wel de spanning uit de tekst. Want het is spannend. Want, ga maar na jongens en meisjes, staan grote dingen te gebeuren. Verschrikkelijke dingen. De boodschap die Jeremia voor het volk had was geen leuke boodschap. Want hij kwam vertellen, dat de Here het volk ging straffen. Volkeren uit het Noorden zouden het land binnenvallen en ze zouden dood en verderf zaaien. Denk maar aan wat er in de VS 18 staat. "Hoor, er klinkt een klaaglied uit Sion: "Ach, wij zijn te gronde gericht, hoe groot is onze schande. Wij moeten ons land verlaten, zij hebben onze huizen verwoest."" En in vers 20 klinkt er een nieuw klaaglied. "De dood is door onze vensters binnengekomen, hij is onze paleizen binnengedrongen. Hij maait de kinderen neer in de straat, bloeit de jeugd uit op de pleinen." Wat een verschrikkelijk beeld. De dood die door het raam naar binnen klimt. Die levende mensen wegscheurt uit het leven. De dood die kinderen neer maait in de straten. Die de jeugd, die op de pleinen wat rondhangt, uitroeit. Wat een verschrikking. De dode lichamen van kinderen en jongeren liggen in de stad. En ze liggen niet alleen daar. In vers 21 zegt de Here: "De lijken liggen als mest op het land, als halmen achter de maaiers, door niemand opgeraapt." Overall liggen dus de lijken van de mensen. In de steden en op het platteland. En niemand wordt er Gespaard. Zelfs de kinderen niet.

En in onze tekst komt de Here dan met een waarschuwing. Hij zegt: "De wijze moet zich niet beroemen op zijn wijsheid, de sterke niet op zijn kracht, de rijke niet op zijn rijkdom." En dat is een goede waarschuwing van de Here. Want gaat wijsheid de wijze redden? Zullen de wrede soldaten uit het Noorden daar respect voor hebben? Zal de sterke stand kunnen houden tegen over deze legers? Zal de rijke zijn leven kunnen redden? Het antwoord is 'nee'. Deze mensen kunnen zich wel heel wat voelen, maar het zal ze niet redden. Uiteindelijk is de waarde van wijsheid, kracht en de rijkdom maar beperkt. Er betekent misschien iets in het gewone dagelijkse leven, maar als God komt om het oordeel te voltrekken, heb je er niets aan. Je kunt ze wel heel wat voelen tussen de mensen, maar voor God is het niets waard. Dat in de eerste plaats.

We zullen in de tweede plaats zien dat de Here ons leert ons houvast te vinden in het kennen van Hem, omdat het kennen van de Here een bron van vreugde is. We kunnen ons dus wel heel wat voelen vanwege onze intelligentie, onze kracht, ons geld, of wat dan ook, maar voor de Here telt dat allemaal niet. Hij heeft onze intelligentie niet nodig. Zou een mens iets weten wat Hij niet weet? Hij heeft onze kracht niet nodig. Zijn

kracht is vele malen groter. En zou iemand zoveel geld hebben dat hij iets voor God kan kopen dat Hij nog nodig heeft? Voor de Here is dat allemaal onbelangrijk. Of de Here telt het niet of we minister-president zijn of achter de lopende band staan. Of we een eenvoudige gelovige zijn of professor in de theologie. Voor de Here telt maar één ding. Dat wij Hem kennen. Dat is het enige dat de Here echt interesseert, jongens en meisjes. En dan gaat het er niet zozeer om of we weten dat de Here bestaat. Nee, het gaat erom dat we de Here kennen in zijn liefde, zijn rechtvaardigheid, zijn genade, zijn zorg. En die kennis mag dan ook maar niet een theoretische kennis zijn, maar dat moet een kennis zijn die ons hart raakt. Een kennis van verwondering. Een kennis die ons blij en dankbaar maakt.

En wat is het heerlijk om de Here te kennen. Want wie de Here kent, die weet waar de liefde vandaan komt. Bij Hem. Hij is de bron van de liefde. Hij is een bron van genade. Een bron van goedheid. En wie met de Here leeft, mag die liefde, die genade en die goedheid ervaren. De Here zegt het zelf tastbaarder dan ik het nu zeg. Mooier ook. Hij zegt dat Hij het is die dit land liefde schenkt, rechtvaardigheid en recht. Dit land. Niet Egypte. Niet het Griekenland. Niet het land van de Filistijnen. Maar dit land. Het land van Juda en Benjamin.

En wat voor Juda en Benjamin geldt, geldt ook voor ons. Ik zou het niet gelijk willen vertalen naar Nederland als geheel. Maar we mogen het rustig op onszelf als gemeente toepassen. De Here schenkt ons liefde. Want kijk maar wat Hij ons schenkt. Hij schenkt ons zijn Zoon als onze Verlosser. Als degene die ons redt uit onze ellende. Die ons redt van onze zonden en gevangenschap. Hij schenkt ons zijn Geest. Een Geest die onze ogen en oren opent voor Gods liefde. Een Geest die ons verlost uit de dwaasheid van de wereld, waardoor we ons geluk zoeken in iets wat geen blijvend geluk kan schenken. Hij schenkt dat zijn Woord in ons midden verkondigd mag worden. Hij schenkt ons een overdaad aan schitterende liederen om voor Hem te zingen. Hij schenkt ons woorden om Hem te aanbidden, te loven en te prijzen. Hij schenkt ons elkaar om elkaar tot een hand en voet te zijn. Zoveel liefde ontvangen we van de Here.

En de Here schenkt in zijn liefde ook rechtvaardigheid en recht. Als het volk naar zijn geboden luistert, zal er recht en rechtvaardigheid in het land zijn. Dan zal er voor de wees en de weduwe gezorgd worden. Dan zal niemand een ander kwaad kunnen doen, zonder daarvoor zijn straf te ontvangen. En de Here doet ook recht. Hij vergeeft de zon-

daar die zijn zonden belijdt. Hij is trouw aan zijn beloften en zegent zijn volk. Maar Hij doet ook recht als Hij zijn volk straft en in de ellende stort. Want ook dan houdt Hij zich aan zijn Woord. De Here is altijd trouw en praat niet recht wat krom is.

Zo is de Here. En wie Hem echt kent, weet dat Hij deze dingen doet. Niet altijd direct, maar altijd op zijn goede tijd. En broeders en zuster, jongens en meisjes, ik hoop dat u de Here ook op deze manier kent. In zijn liefde en rechtvaardigheid. En het is goed mogelijk dat u hierbij wel eens vragen hebt, als u kijkt naar bepaalde gebeurtenissen in uw leven. Maar vergeet dan niet bij al uw vragen op het grote symbool van Gods liefde te letten. Op het kruis van Golgotha waar God zijn eniggeboren Zoon in volledige eenzaamheid liet sterven. Hij liet zijn Zoon letterlijk en figuurlijk stikken aan het kruis, opdat God ons als zijn kinderen kon aannemen.

Ja, als je zo door God gekend bent, omdat je God kent, dan heb je houvast in je leven. Niet omdat je zelf zo stoer, wijs en sterk bent, maar omdat God je omringt met zijn liefde en zorg. Grote ellende en verdriet stonden Jeruzalem en omstreken te wachten. De legers uit het noorden maakten zich klaar om Jeruzalem in puin te leggen en de inwoners over de kling te jagen. Waar zul je in deze ellende troost en houvast vinden. In je geld en bezit? Dat geroofd en vernietigd is. In je wijsheid? In je kracht? Het is allemaal niets waard.

Zullen de mensen die in de Here geloven dan wel allemaal gespaard blijven? Zullen die wel hun bezit mogen houden? Zullen die niet door de ellende van oorlog, plundering, verminking, verkrachting en wegvoering getroffen worden? Nee, zij zullen de dans niet ontspringen. Wat maakt het dan uit of je God kent of niet, zullen sommigen misschien denken. Als je toch hetzelfde lot moet ondergaan. Dan maakt het toch niets uit. Nee, uiterlijk maakt het niets uit. Maar innerlijk maakt het een wereld van verschil. Wat wie zich beroemde op zijn bezit, is niet alleen zijn bezit kwijt, maar ook zijn roem. En wie zo trots was op zijn kracht, moet erkennen dat die kracht niet toereikend was, om zichzelf en zijn familie tegen deze ellende te beschermen. Dus ook hij is zijn houvast kwijt. En hetzelfde geldt door de mens die zo trots was op zijn intelligentie. En de mens die op God roemde en in de Here zijn houvast had. Hij is de Here niet kwijtgeraakt. Hij is natuurlijk wel verslagen door al die ellende. Maar hij voelt zich maar niet een ellendig slachtoffer. Hij weet waarom de Here deze dingen over het land heeft laten komen. Omdat de mensen Hem hebben verlaten. Omdat de mensen Hem niet meer willen kennen.

Omdat ze het verbond met de Here hebben verbroken. Maar de Here is niet veranderd. Hij houdt alleen maar het Woord dat Hij ooit tot Mozes heeft gesproken. Dat Hij het volk zou straffen en zou laten wegvoeren in ballingschap als ze het verbond met Hem zouden verbreken. Ja, de mens die de Here kent en zich op de Here beroemt, zal niet ontsnappen aan ellende en verdriet, maar hij zal zijn hoop en houvast niet verliezen, want die liggen verankerd in de liefde van de God van hemel en aarde. Dat in de tweede plaats.

We zullen in de derde plaats zien dat de Here ons leert ons houvast te vinden in het kennen van Hem, omdat de mens die op de Here vertrouwt een vreugde is voor God. Onze tekst eindigt met de woorden dat ‘de Here daar behagen in scheidt.’ De vraag is wat er bedoeld wordt met het woord ‘daar’. Slaat dat op datgene dat er net voor staat. Dat de Here liefde schenkt aan dit land en rechtvaardig is en recht? Een andere mogelijkheid is dat het terugslaat op de mens die zich erop beroemt dat hij God kent. Gezien de hele context geef ik aan de laatste mogelijkheid de voorkeur. Zeker als we het vervolg erbij betrekken. Waarin de Here zegt dat Hij de inwoners van Egypte, Juda, Edom, Ammon, Moab en al de woestijnbewoners met hun kaalgeschoren slapen zal straffen. Want ze zijn dan misschien wel besneden aan hun geslacht, maar hun harten zijn onbesneden. En dat is waar de Here naar kijkt. Dat is wat Hem vreugde geeft. Als Hij onze vreugde is en ons hart besneden is. Dat is wat telt voor God. Dat is het enige dat telt voor God.

En wie dan deze tekst uit Jeremia vergelijkt met de woorden van Paulus uit Kolossenzen 3, die ziet dat de Here niet veranderd is en niet verandert. Het enige wat telt voor God is dat we de nieuwe mens aantrekken. Opnieuw geboren worden. Als nieuwe, andere mensen. Als mensen die hun houvast niet zoeken in hun afkomst, Jood of Griek. Als mensen die hun houvast niet zoeken in het feit dat ze besneden zijn. Als mensen die zich niet meer druk maken over de vraag of iemand een barbaar is, of Skyth, slaaf of vrij. Maar die zich alleen maar druk maken over de vraag of iemand in de Here gelooft en Christus navolgt. Dat is het enige dat telt. En dat is dus ook het enige dat voor ons moet tellen in de kerk en in de wereld. De kerk is één van de meest geëmancipeerde bewegingen op aarde. Want in de kerk zitten directeur en werknemer naast elkaar. Daar zitten ministers naast bedienden in de kerkbank. Daar zit een professor naast een eenvoudige leerling. Daar zit het prinsesje naast de jongen met al die puisten. Daar zit ie-

mand die bulkt van het geld naast iemand die van de bijstand leeft. En het doet er allemaal niet toe. Want het enige dat telt is dat al die mensen zich het kostbaar eigendom van Jezus Christus weten. Mensen die Hij heeft uitgekozen en met zijn kostbaar bloed heeft gekocht. Dat is wat voor God telt. Ieder van u die in Christus gelooft is een kind van God. Een mens in wie God dus vreugde vindt, zoals Hij zelf zegt. En zo moeten we dus ook elkaar in de eerste plaats zien. We kunnen moeiten met elkaar hebben. We kunnen elkaar niet zo liggen. En dat kan onze blik op elkaar vertroebelen. Want we moeten elkaar met de ogen van de Here bekijken. Als kinderen van God, die gekocht zijn met het kostbaar bloed van Jezus Christus.

En als we dat doen, dan hebben we dus deel aan dat grote feest van het leven met de Here. Deel aan dat grote wonder, dat niet alleen wij vreugde in de Here vinden, maar de Here ook vreugde in ons. Kunt u daar bij? Dat de Here vreugde vindt in ons? Maar dat is wel de werkelijkheid waarin we mogen leven. De Here verblijdt zich over ons en geeft ons dan ook een plaats in zijn eeuwige woning. Ja, dan kunnen rampen en oorlogen komen, maar dan ben je toch getroost. Ja, dan kan het grote eindgericht komen en dan hoeven we dus ook niet bang te zijn. Want de Here zal ons niet beoordelen op onze wijsheid, kracht of rijkdom, maar op de vraag of Hij onze vreugde, trots en houvast in ons leven is.

Amen